

Правління Національного банку України

Р І Ш Е Н Н Я

Київ

Про затвердження Змін до деяких розпорядчих актів Національного банку України

Відповідно до статей 5, 15, 41, 56 Закону України “Про Національний банк України” та з метою вдосконалення бухгалтерського обліку операцій Національного банку України Правління Національного банку України **вирішило:**

1. Затвердити Зміни до Положення про облікову політику Національного банку України, затвердженого рішенням Правління Національного банку України від 08 січня 2020 року № 8-рш, що додаються.

2. У колонках 4, 5, 8 рядка 24 таблиці додатка 3 до Правил організації сплати Національним банком України податку на додану вартість, затверджених рішенням Правління Національного банку України від 14 березня 2017 року № 144-рш (у редакції рішення Правління Національного банку України від 20 грудня 2018 року № 862-рш) (зі змінами), цифри “25” замінити цифрами “23”.

3. Департамент бухгалтерського обліку (Богдан Лукасевич) протягом одного місяця після набрання чинності цим рішенням розмістити Перелік нормативно-правових і розпорядчих актів Національного банку України, які регулюють порядок здійснення операцій, оцінку (переоцінку) активів/зобов’язань, порядок визнання доходів, витрат, прибутку (збитку), резервів, порядок відображення операцій в бухгалтерському обліку та складання фінансової звітності на внутрішньому сайті Національного банку України за посиланням <https://sportal.bank.gov.ua/dep/dbo>.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до:01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

655-рш

від 31.12.2021 13:48

4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на першого заступника Голови Національного банку України Катерину Рожкову.

5. Рішення набирає чинності з дня, наступного за днем його прийняття.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Інд. 60

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

655-рш
від 31.12.2021 13:48

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Правління
Національного банку України

Зміни до Положення про облікову політику Національного банку України

1. У розділі I:

1) в абзаці четвертому пункту 1 слова “подання відповідного проєкту Департаментом бухгалтерського обліку на розгляд Комітету з управління активами і пасивами” замінити словами “унесення відповідних змін до нормативно-правових і розпорядчих актів Національного банку”;

2) пункт 2 викласти в такій редакції:

“2. Облікова політика Національного банку складається з цього Положення та нормативно-правових і розпорядчих актів Національного банку, які регулюють порядок здійснення операцій, оцінку (переоцінку) активів/зобов'язань, порядок визнання доходів, витрат, прибутку (збитку), резервів, порядок відображення операцій в бухгалтерському обліку та складання фінансової звітності (далі – Перелік нормативно-правових і розпорядчих актів Національного банку).

Перелік нормативно-правових і розпорядчих актів Національного банку розміщується на внутрішньому сайті Національного банку за посиланням <https://sportal.bank.gov.ua/dep/dbo> і підлягає актуалізації на кожен звітну дату за потреби.

Це Положення та/або нормативно-правові і розпорядчі акти Національного банку, якими визначається облікова політика Національного банку, у разі внесення змін/доповнень до МСФЗ або прийняття нових МСФЗ приводяться у відповідність до цих змін не пізніше ніж до дати складання річної фінансової звітності за відповідний звітний період, в якому такі зміни набрали чинності.

Облікова політика Національного банку має забезпечувати ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в спосіб, що надає достовірну інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів Національного банку в його фінансовій звітності.”;

3) пункт 6 викласти в такій редакції:

“6. Терміни в цьому Положенні вживаються в такому значенні:

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до:01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

655-рш

від 31.12.2021 13:48

1) актив – теперішній економічний ресурс, що контролюється Національним банком внаслідок минулих подій;

2) амортизація – систематичний розподіл суми активу, що амортизується, протягом строку його корисного використання;

3) амортизована собівартість – сума, за якою фінансовий актив/фінансове зобов'язання оцінюється під час первісного визнання, мінус погашення основної суми, плюс або мінус накопичена амортизація будь-якої різниці між первісною сумою та сумою погашення, розрахована із застосуванням методу ефективної ставки відсотка, для фінансових активів, скоригована на суму резерву під кредитні збитки;

4) асоційовані компанії Національного банку – компанії, на діяльність яких Національний банк має суттєвий вплив, що є повноваженням брати участь у прийнятті рішень з фінансової та операційної політики об'єкта інвестицій, але не здійснювати контроль чи спільний контроль за фінансовою та операційною політикою;

5) визнання – процес фіксації (відображення в бухгалтерському обліку в грошовому вимірі за відповідними балансовими рахунками) даних про об'єкт, який виникає внаслідок операцій або інших подій та відповідає визначенню одного з елементів фінансової звітності (активу, зобов'язання, власного капіталу, доходу або витрат) для включення до звіту про фінансовий стан та/або звіту про сукупні доходи;

6) витрати – зменшення активів або збільшення зобов'язань, наслідком якого є зменшення власного капіталу, крім як унаслідок здійснення розподілу держателям прав вимоги до власного капіталу Національного банку;

7) витрати на операцію – додаткові витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням (випуском) або вибуттям фінансового активу чи фінансового зобов'язання і які не було б понесено, якби Національний банк не придбав, не випустив або не реалізував фінансовий інструмент;

8) власний капітал – залишкова частка в активах Національного банку після вирахування всіх його зобов'язань;

9) дата операції (для фінансових активів) – дата, з якої Національний банк бере на себе зобов'язання з придбання або продажу фінансового активу;

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

655-рш

від 31.12.2021 13:48

10) дата розрахунку (для фінансових активів) – дата, з якої актив передається Національному банку (дата визнання) або передається Національним банком (припинення визнання);

11) довгострокові активи/зобов'язання – активи/зобов'язання, надані (розміщені) або отримані (залучені) на строк більше ніж один рік;

12) дохід – збільшення активів або зменшення зобов'язань, наслідком якого є зростання власного капіталу, крім як унаслідок здійснення внесків держателями вимог до власного капіталу Національного банку;

13) дочірні компанії Національного банку – компанії, діяльність яких контролює Національний банк;

14) ефективна ставка відсотка – ставка, яка забезпечує точне дисконтування оцінюваних майбутніх грошових потоків або надходжень за очікуваний строк дії фінансового інструменту (або в деяких випадках упродовж коротшого періоду) до валової балансової вартості фінансового активу або до амортизованої собівартості фінансового зобов'язання;

15) зобов'язання – теперішній обов'язок Національного банку передати економічний ресурс унаслідок минулих подій;

16) інвестиційна нерухомість – нерухомість (земля чи будівля або частина будівлі, або їх поєднання), утримувана (власником або орендарем як актив з права користування) з метою отримання орендних платежів або збільшення вартості капіталу чи для досягнення обох цілей, а не для використання у виробництві чи під час постачання товарів, надання послуг, чи для адміністративних цілей або продажу в умовах звичайної діяльності;

17) короткострокові активи/зобов'язання – активи/зобов'язання, надані (розміщені) або отримані (залучені) на строк, що не перевищує один рік;

18) ліквідаційна вартість активу – оцінена сума, яку Національний банк отримав би на поточний час від вибуття активу після вирахування всіх оцінених витрат на вибуття, якби актив був би такого самого віку та стану, в якому він був би на кінець строку його корисного використання;

19) метод ефективної ставки відсотка – метод обчислення амортизованої собівартості фінансового активу або фінансового зобов'язання та розподілу й визнання процентних доходів або процентних витрат у прибутку або збитку за відповідний період;

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

655-рш

від 31.12.2021 13:48

20) монетарні статті – утримувані одиниці валюти (статті звіту про фінансовий стан), а також активи та зобов'язання, що їх мають отримати або сплатити у фіксованій або визначеній кількості одиниць валюти;

21) немонетарні статті – статті інші, ніж монетарні статті звіту про фінансовий стан;

22) необоротні активи – усі активи, які не є оборотними матеріальними активами та складаються з необоротних матеріальних активів (основних засобів, інвестиційної нерухомості, інших необоротних матеріальних активів) і нематеріальних активів;

23) номінальна процентна ставка – ставка, за якою здійснюється розрахунок сум процентів, які боржник зобов'язаний сплачувати за користування грошовими коштами кредитора відповідно до умов договору та/або вимог законодавства;

24) оборотні активи – запаси матеріальних цінностей, що утримуються для продажу, перебувають у процесі виробництва для такого продажу, є у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або під час надання послуг;

25) припинення визнання – повне або часткове виключення зі звіту про фінансовий стан Національного банку шляхом відображення в бухгалтерському обліку в грошовому еквіваленті за відповідними балансовими рахунками вибуття/списання/зменшення раніше визнаного активу або зобов'язання, коли такий об'єкт більше не відповідає визначенню активу або зобов'язання;

26) прострочена заборгованість – заборгованість, не погашена в строк, установлений договором або правилами проведення операцій та/або розрахунків за операціями;

27) скоригована ефективна ставка відсотка – ефективна ставка відсотка, скоригована з урахуванням кредитного ризику первісно знеціненого кредиту;

28) спільне підприємство Національного банку – спільна діяльність, яка передбачає наявність у Національного банку спільно з іншими учасниками прав на чисті активи такої діяльності, контролю за фінансовою і операційною політикою підприємства;

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B20400000E910000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

655-рш

від 31.12.2021 13:48

29) справедлива вартість – ціна, яку було б отримано в разі продажу активу чи сплачено за передавання зобов'язання у звичайній операції між учасниками ринку на дату оцінки;

30) фінансовий інструмент – договір, за яким одночасно виникає фінансовий актив у Національного банку з одного боку та фінансове зобов'язання або інструмент капіталу в контрагента Національного банку з іншого боку, або навпаки.

Інші терміни в цьому Положенні вживаються в значеннях, наведених у законодавстві України, нормативно-правових і розпорядчих актах Національного банку та МСФЗ.”.

2. В абзаці другому пункту 26 розділу IV слова “та банкоматах” виключити.

3. У розділі VI:

1) розділ після пункту 32 доповнити новим пунктом 32¹ такого змісту:
“32¹. Активи і зобов'язання Національного банку, що виражені в іноземній валюті, монетарному золоті, банківських металах, відображаються в бухгалтерському обліку в подвійній оцінці: у номінальній сумі іноземної валюти/одинацях маси металу (тройських унціях) та в гривневому еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют/обліковою ціною банківських металів (далі – офіційний курс).”;

2) у пункті 33 слова “гривні до іноземних валют та банківських металів” виключити;

3) у пунктах 34–36 слова “гривні до іноземних валют” виключити;

4) у пункті 37 слова “в іноземній валюті та монетарному золоті” замінити словами “в іноземній валюті, монетарному золоті та банківських металах”;

5) пункт 38 викласти в такій редакції:

“38. Результати переоцінки монетарних активів і монетарних зобов'язань, що обліковуються за амортизованою собівартістю або за справедливою вартістю в іноземній валюті, монетарному золоті у зв'язку зі зміною офіційного курсу (далі – курсові різниці), відображаються у звіті про прибутки/збитки Національного банку як результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті в тому періоді, у якому вони виникли.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

655-рш

від 31.12.2021 13:48

Курсові різниці, що визнаються на дату переоцінки справедливої вартості немонетарних активів в іноземній валюті, які обліковуються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках/збитках (інструментів капіталу), відображаються у звіті про прибутки/збитки Національного банку в складі результатів від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Нереалізовані результати переоцінки банківських металів у зв'язку зі зміною облікової ціни банківських металів відображаються у звіті про сукупні доходи Національного банку як резерв переоцінки активів і зобов'язань у банківських металах.”.

4. Розділ X викласти в такій редакції:

“X. Резерви та забезпечення під зобов'язання
Національного банку

51. Резерви та забезпечення під зобов'язання Національного банку включають:

1) резерви під зобов'язання з виплат працівникам – на оплату щорічних (основних, додаткових та соціальних) відпусток, не використаних працівниками Національного банку за минулі робочі роки і перенесених на наступні роки, та здійснення інших майбутніх виплат працівникам Національного банку відповідно до вимог законодавства України та/або нормативно-правових і розпорядчих актів Національного банку, з урахуванням суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Національний банк визначає суму резервів за короткостроковими зобов'язаннями з виплат працівникам як недисконтовану суму, а за довгостроковими зобов'язаннями з виплат – як теперішню (дисконтовану) вартість очікуваних майбутніх виплат, за вирахуванням будь-яких уже сплачених сум;

2) забезпечення під імовірні майбутні зобов'язання – за юридичними або конструктивними зобов'язаннями (унаслідок минулих подій), зокрема за судовими позовами, урегулювання яких з високим ступенем імовірності (більшою мірою очікується негативний розвиток подій, ніж позитивний) призведе до вибуття ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди і суму (витрати) за якими можна достовірно оцінити в грошовому вимірі. Національний банк визначає суму забезпечення за судовими позовами як недисконтовану суму, ураховуючи вимоги законодавства України щодо встановленого терміну платежу за відповідними зобов'язаннями в строк менше ніж 12 місяців.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

655-рш

від 31.12.2021 13:48

52. Забезпечення під імовірні майбутні зобов'язання є зобов'язанням з невизначеним строком або сумою, оцінюється за теперішньою вартістю майбутніх очікуваних витрат, що необхідні для погашення зобов'язання.

Сума резервів під зобов'язання з виплат працівникам та забезпечення під імовірні майбутні зобов'язання переглядається на звітну дату. Резерви та забезпечення використовуються лише за тими зобов'язаннями, щодо яких вони були визнані.

Сума компенсації (яка очікується від третіх осіб як повне чи часткове відшкодування суми понесених Національним банком витрат, під які було сформоване забезпечення) визнається як окремий актив (дебіторська заборгованість) тоді і лише тоді, коли фактично визначено, що компенсація буде отримана.

Витрати на формування резервів та забезпечення визнаються витратами та включаються до складу фінансових результатів звіту про сукупні доходи в тому періоді, у якому вони визнані (крім випадків капіталізації витрат, визнаних під час створення резервів або забезпечення, у складі вартості активів згідно з вимогами відповідних МСФЗ).”.

5. Пункт 60 розділу XI доповнити новим абзацом такого змісту:

“Суми коригування (зменшення) у поточному звітному році доходів/витрат, визнаних (нарахованих) у минулому звітному році, можуть відображатися за рахунками інших витрат/інших доходів (у разі недостатності залишків за рахунками відповідних доходів/витрат).”.

6. Додаток 1 до Положення виключити.

У зв'язку з цим додаток 2 уважати додатком 1.

У тексті Положення посилання на додаток 2 замінити посиланням на додаток 1.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

655-рш

від 31.12.2021 13:48